

Op weg naar een (meer) interculturele school

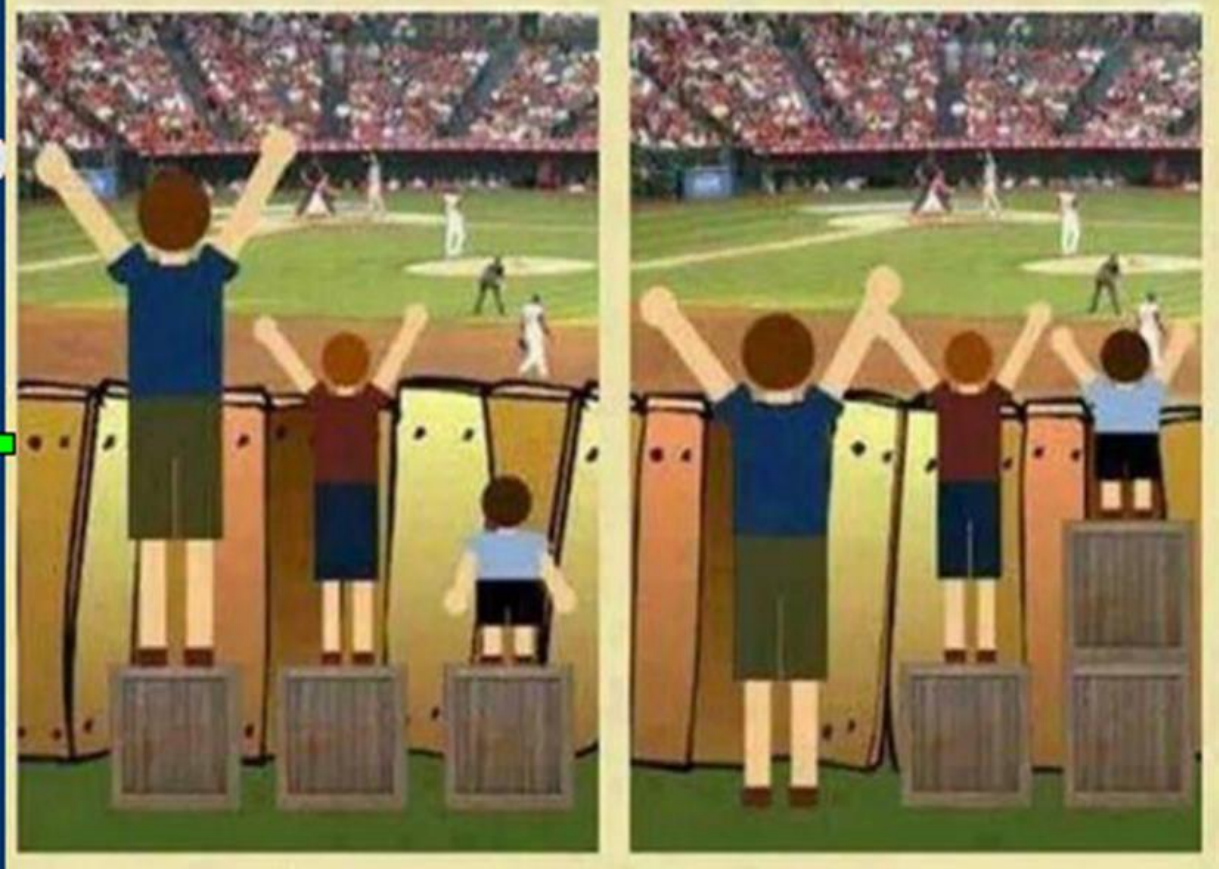
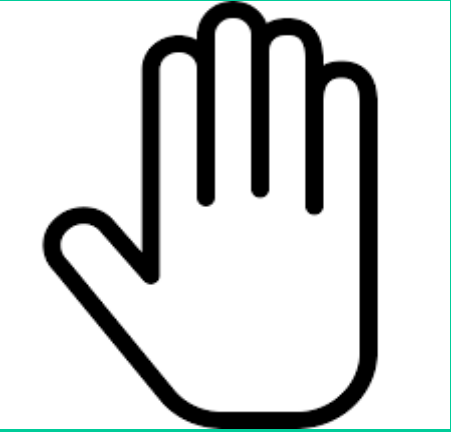
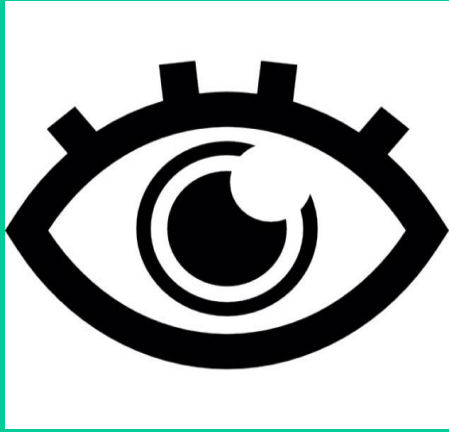
Het belang van een interculturele schoolcultuur

Een project van

Met steun van het Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie en de Vlaamse overheid
“Naar een meer geïntegreerd migratiebeleid, via AMIF”

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat àlle leerlingen op school hun potentieel optimaal kunnen benutten?

Dat iedereen zich gewaardeerd en thuis voelt op school?

Dat iedereen de kans krijgt om goed te presteren?

***Maar ook: hoe houden we dat realistisch
zodanig dat leerkrachten en directie
ademruimte behouden in het managen
van deze uitdagingen?***

Deel I: Please Mind the Gap!

De prestatiekloof en ongelijke onderwijskansen

Prestatiekloof: Minderheden

Nationaal Centrum voor
Onderwijs Statistiek (2015)

	<i>Autochtone leerlingen (1)</i>	<i>Leerlingen met migratieachtergrond (2)</i>	<i>Verskil in punten tussen (2) en (1)</i>
Ierland	503	501	-2
VK	499	489	-9
Luxemburg	511	470	-40
Portugal	493	449	-44
Italië	490	442	-48
Griekenland	459	408	-51
Spanje	491	439	-52
Duitsland	528	475	-54
Nederland	531	474	-57
Zweden	490	432	-58
Oostenrijk	517	457	-59
Denemarken	508	442	-66
Frankrijk	508	441	-67
België	530	455	-75
Finland	523	439	-85
Vlaamse Gemeenschap	544	447	-97

Middelbaar Onderwijs
Scores op wiskunde
gemiddelde = 500
SD = 100

**Jongeren met migratie-
achtergrond (en uit
arbeiders klasse) kunnen
hun potentieel dus niet
optimaal realiseren!**

Deel II: Diversiteit- ideologieën en -praktijken

Assimilationistisch, Kleurenblind of Intercultureel?

Assimilationistische ideologie en praktijk

Assimilationistisch

De enige socio-culturele achtergrond die ertoe doet, is de Vlaamse.
Als school hebben we de taak om iedereen te laten assimileren aan de Vlaamse cultuur.

Hoofddoeken zijn verboden

School 70

Wanneer uw kind enkel tijdens de schooluren Nederlands hoort, spreekt of leest, is het voor de school een onmogelijke opgave uw kind een behoorlijke kennis van het Nederlands bij te brengen.

School 70

Kleurenblinde ideologie en praktijk

Kleurenblind

Socio-culturele achtergrond en identiteiten doen er niet toe. Als school hebben we de taak om elke unieke leerling te ondersteunen en gelijk te behandelen, ongeacht afkomst.

“We streven naar een school waar iedereen erkend en gerespecteerd wordt als een unieke persoon” School #24

“We focussen op studenten met verschillende talenten, zonder daarbij onderscheid te maken op basis van sociale achtergrond of culturele afkomst” School #41

Interculturele ideologie en praktijk

Intercultureel

Diverse socio-culturele achtergronden en identiteiten willen we erkennen en omarmen. Als school hebben we de taak om diverse leerlingen elkaar te laten ontmoeten en in dialoog te laten gaan.

Gegeven het multiculturele karakter van onze school, verbinden studenten en leerkrachten zich ertoe om culturele diversiteit te begrijpen en te waarderen.” School #31

“Onze school is een multiculturele school waar cultuur een belangrijke plaats inneemt en zichtbaar wordt door projecten, seminaries en in de vrije ruimte” School #31

En, hoe zit het in jouw school?

Assimilationistisch? De Vlaamse cultuur is de maatstaf

Kleurenblind? Ieder kind is uniek, negeren van soci-culturele achtergrond en verschillen

Intercultureel? Soci-culturele achtergronden en verschillen worden erkend en omarmd

Impact van praktijken

Celeste, Baysu, Phalet & Kende, 2017

- N > 3000 leerlingen
- in 66 scholen
- Tussen 12 en 15 jaar

VRAAG: hangen deze praktijken samen met schoolresultaten?

Stap 1: nagaan van diversiteit ideologieën en –praktijken door het coderen van schoolreglement, website, gesprek met directie, etc

Stap 2: linken aan welbevinden en punten Ndl en Wisk.

Assimilationistisch

Kleurenblind

Socio-culturele achtergrond doet er NIET toe

Intercultureel

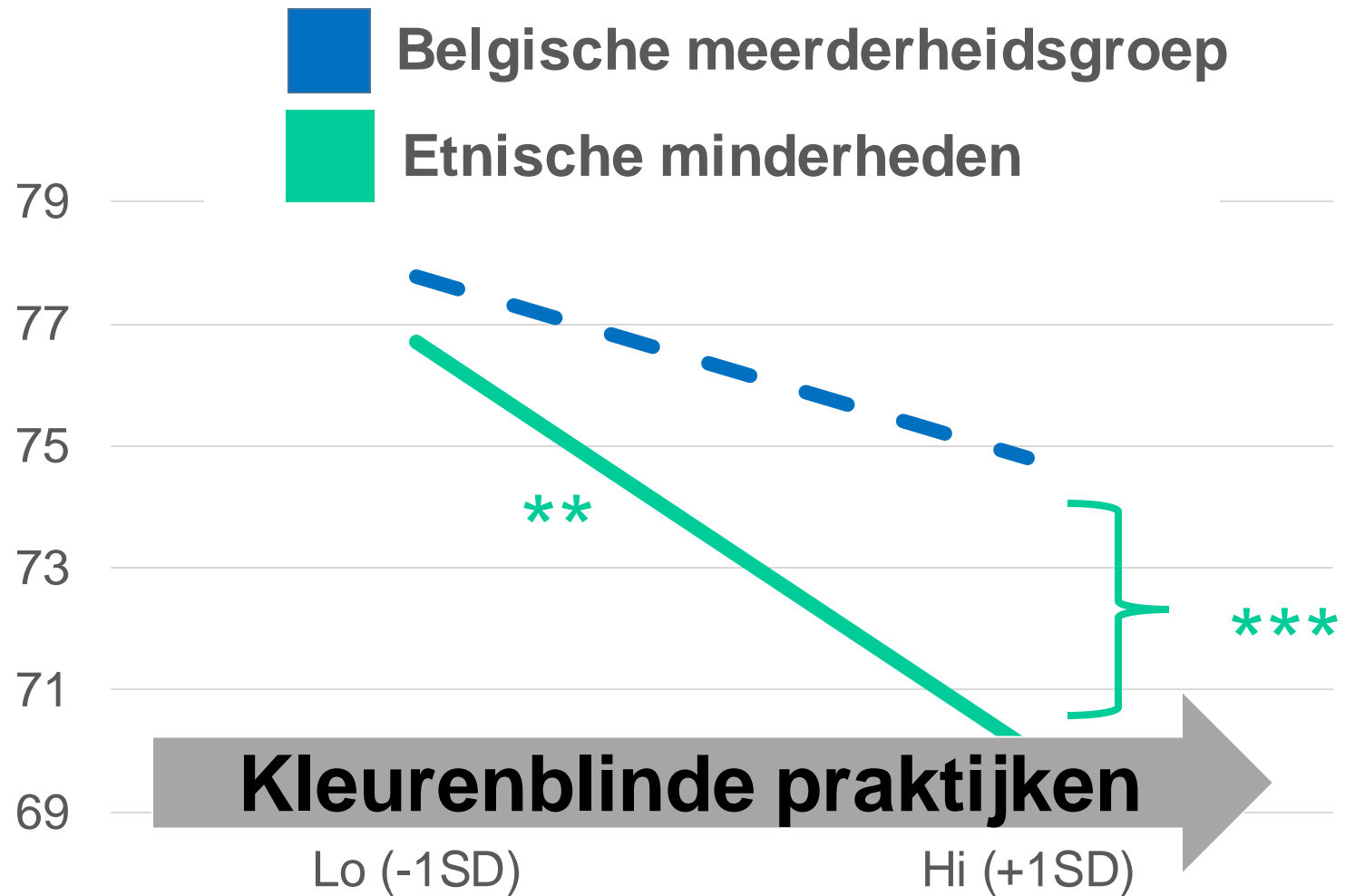
Erkennen en waarderen van diversiteit

Impact op punten

Celeste, Baysu, Phalet & Kende, 2017

Totale Punten op school (1-100) na 1 jaar

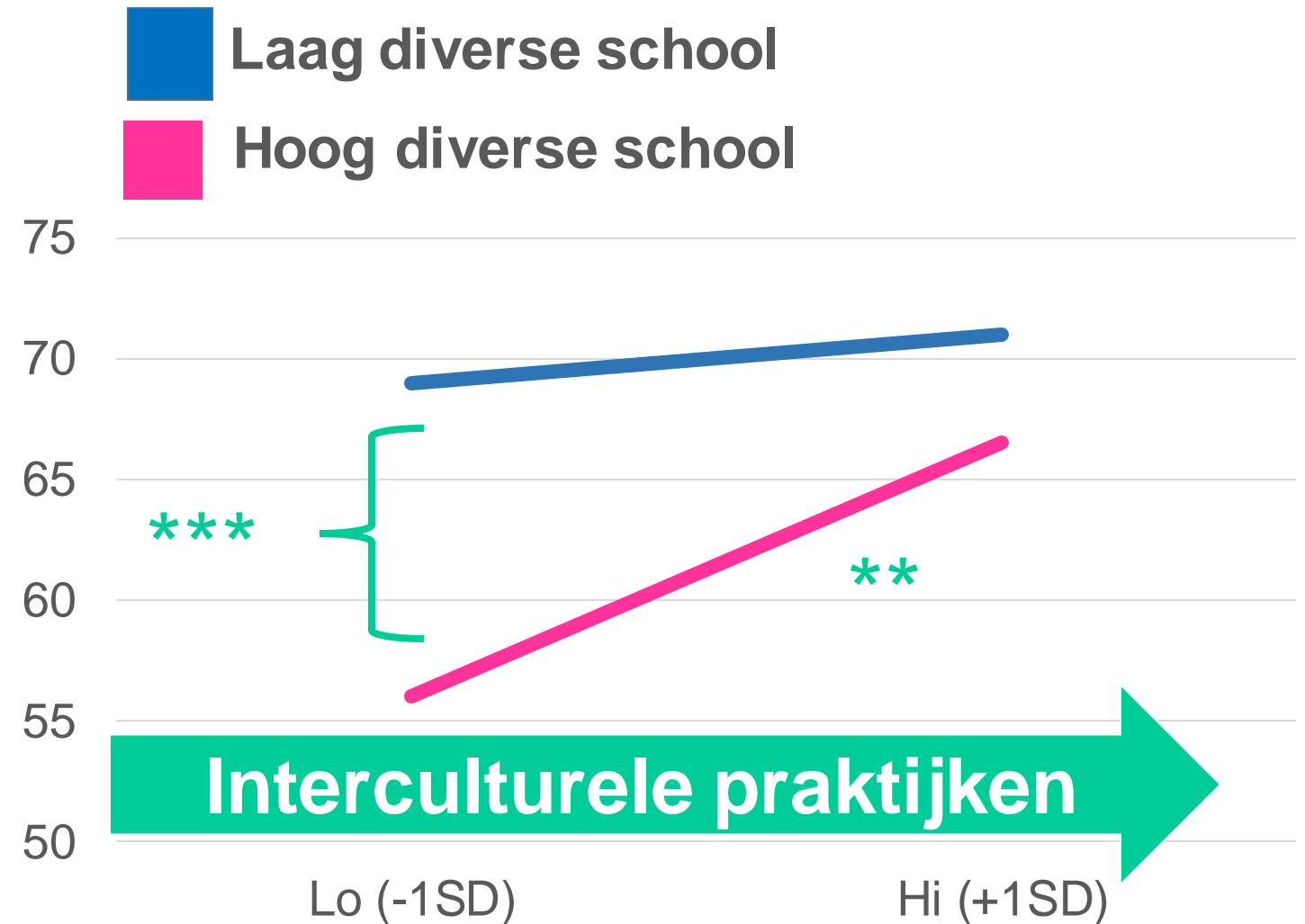
Impact op punten

Celeste, Baysu, Phalet & Kende, 2017

Intercultureel

Punten Nederlands op school (1-100) na 1 jaar

Diversiteit ideologieën en praktijken kunnen een verschil maken van 10% in de studieresultaten!

Deel III: Hoe werkt dat dan?

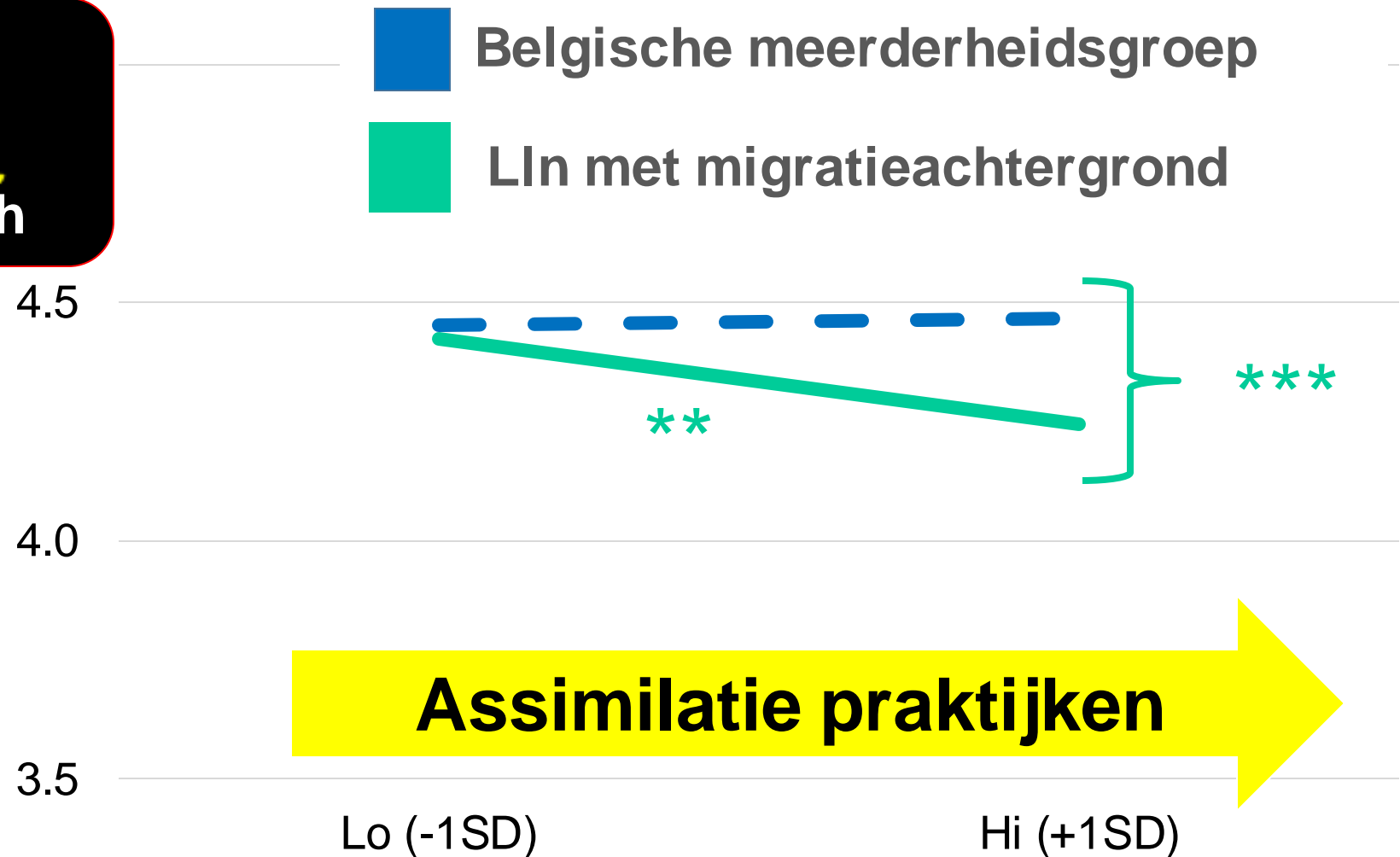
De psychologie van schoolprestaties

Impact op thuisvoelen

Celeste, Baysu, Phalet & Kende, 2017

Je thuisvoelen op school (1-5) na 1 jaar

Impact op thuisvoelen

Celeste, Baysu, Phalet & Kende, 2017

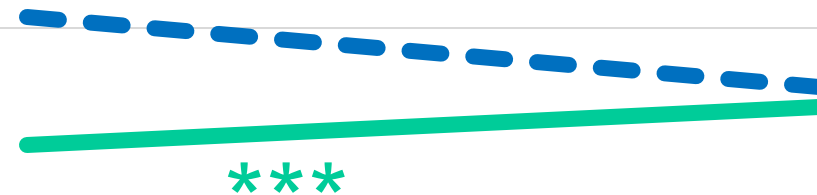
Je **thuisvoelen** op school (1-5) na 1 jaar

4.5

4.0

3.5

■ Belgische meerderheidsgroep
■ LIn met migratieachtergrond

Interculturele praktijken

Lo (-1SD)

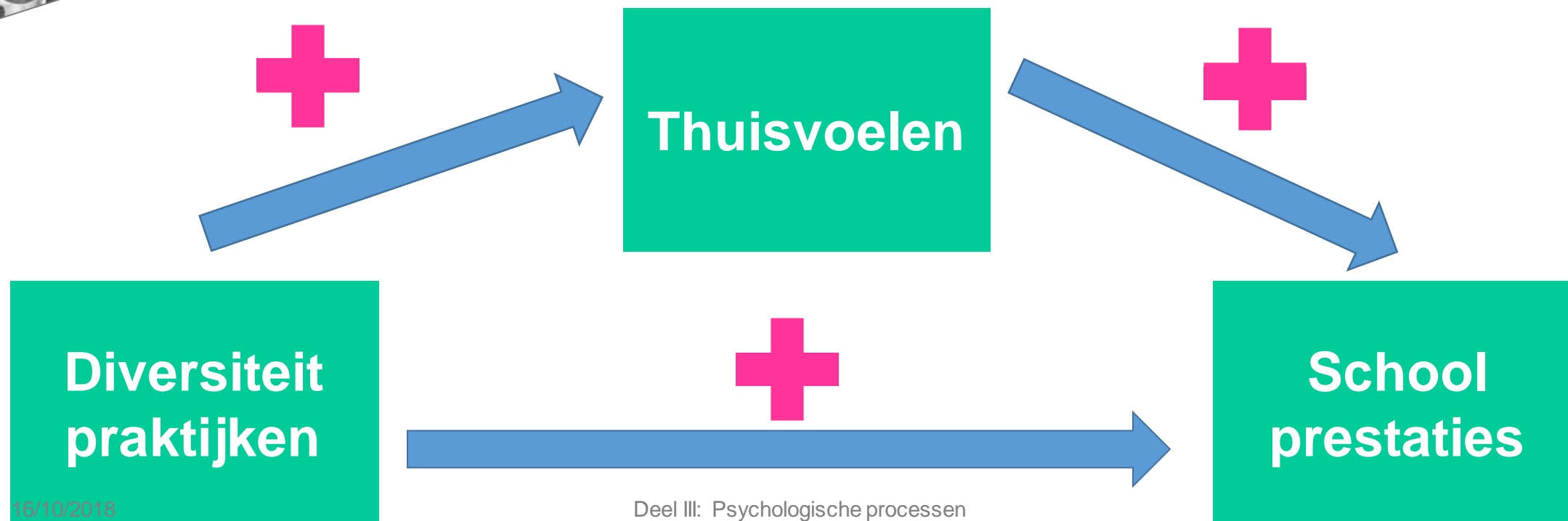
Hi (+1SD)

De psychologie van schoolresultaten

Celeste, Baysu, Phalet & Kende, 2017

Kleurenblind

Socio-culturele achtergrond
doet er **NIE**t toe

De psychologie achter de ideologie

Kleurenblind

Moffelt structurele ongelijkheid weg:

- Leerling voelt zich niet begrepen want dagelijkse realiteit is anders
- School geeft geen taal of weerwoord aan vooroordelen in bredere maatschappij
- Moeilijkheden = geïnternaliseerd als probleem van individu

Intercultureel

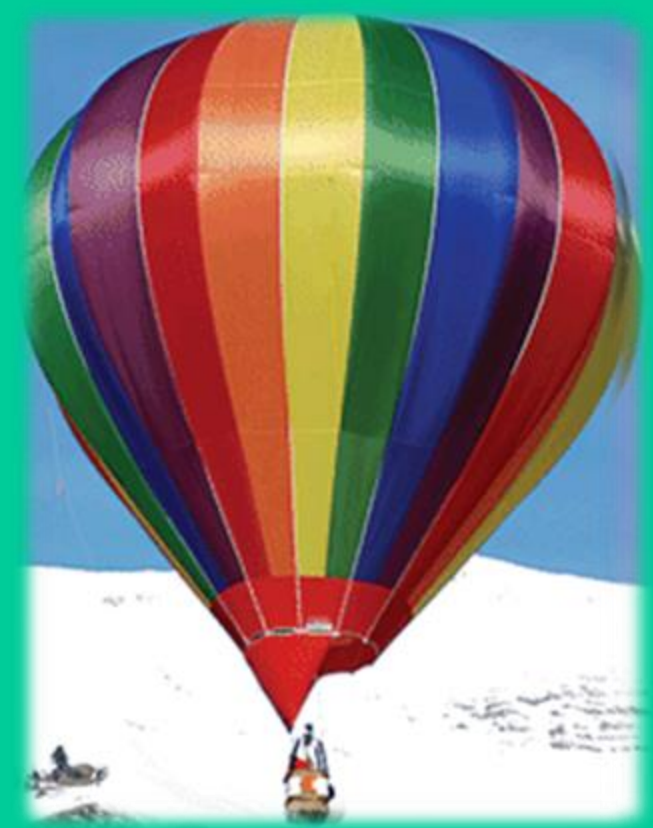
Erkent structurele ongelijkheid en neemt positie in:

- Leerling voelt zich begrepen want afkomst speelt wél een rol
- School geeft taal om vooroordelen te benoemen en deze te counteren
- Moeilijkheden kunnen samen (en breder) aangepakt worden

**Zelfvervullende
voorspellingen en
stereotype bedreiging
ondermijnen welzijn en
prestaties.**

**Ze hebben minder kans in
interculturele school dan
in een kleurenblinde of
assimilationistische
school...**

Deel IV: Yes we can! Van kleurenblind naar intercultureel.

Plan van aanpak

SCHOOL
ZONDER
RACISME

- **Overzicht**

Barometers (schoolteam, lln. en ouders)

- **Inzicht**

Workshop Barometer

- **Actie**

Toolbox in actie

Barometer

Domein	Deeldomein 1	Deeldomein 2	Deeldomein 3	Deeldomein 4
Identiteit	Identiteits- beleving	Aanpak leerlingen	Kentekens	—
Taal	Tijdens lessen	Buiten lessen	Contact ouders	—
Samen leren	Educatie over cultuur	Bewustzijn leerkracht	—	—
Samen leven	Activiteiten	Feestdagen	Tradities	—
Participatie	Diversiteitsbeleid	Brede School	Leerlingenraad	Schoolteam

School	Landelijk/stedelijk	Onderwijsvorm	Net
Xaveriuscollege Borgerhout	S	ASO	Katholiek
CDO Heist-op-den- Berg	L	DBSO en BSO	GO
TSM Mechelen	S	BSO en TSO	Katholiek
TA Jette	S	BSO en TSO	GO
KA Denderleeuw	L	ASO BSO TSO	GO